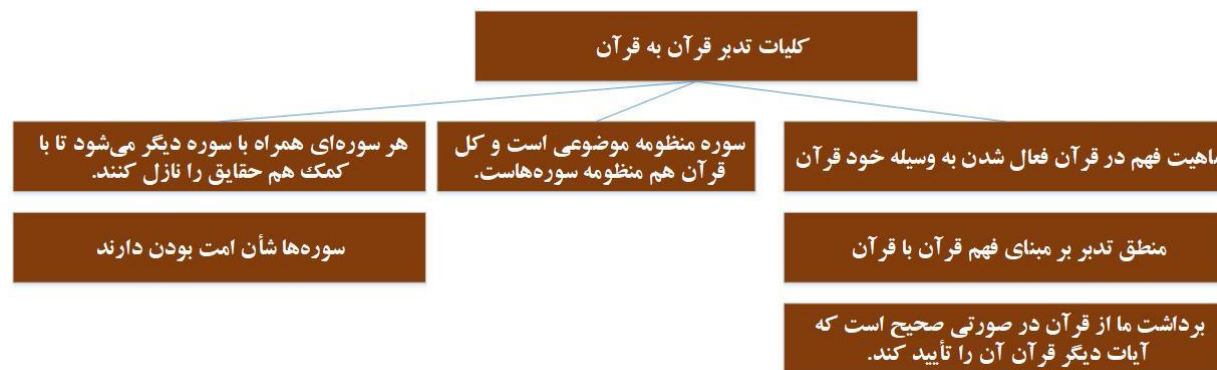

معرفی کتاب روش‌های تدبر قرآن به قرآن

مدرسه دانشجویی قرآن و عترت علیهم السلام

کلیات قرآن به قرآن

- ▶ ماهیت فهم در قرآن، فعال شدن به وسیله خود قرآن است.
- ▶ سوره، منظومه موضوعی است و کل قرآن هم منظومه سوره هاست. بنابراین لازم است برای مطالعه موضوعی در کل قرآن، فقط به یک سوره اکتفا نکرد.
- ▶ هر سوره ای مسیر فهم سوره دیگر را باز می کند. در واقع هر سوره ای همراه با سوره دیگر می شود تا سوره دیگر را برای انسان باز کند. در واقع سوره ها امت هستند شأن امت بودن دارند همدیگر را تنها نمی گذارند.

کلیات قرآن به قرآن

منطق قرآن در دلالت آیات به یکدیگر

غایت کتاب روش های تدبر قرآن به قرآن

فرآیند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

منطق قرآن دلالت آیات به یکدیگر

مطالعه قرآن با قرآن، گسترش فهم و تضمین درستی فهم قرآن

- ▶ از آنجایی که قرآن کتاب هدایت است، همه آیات و کلمات آن در این غرض با هم مشترکند و همدیگر را برای رسیدن به این غرض یاری می‌کنند. بنابراین قرآن مثانی است؛ یعنی آیات آن برای رساندن به هدایت، یکدیگر را کمک می‌کنند. پس برای فهم کلمات و آیات یک سوره و یا فهم غرض کلی حاکم بر سوره‌ای می‌توان از سایر کلمات، آیات و نیز غرض کلی حاکم بر دیگر سوره‌ها بهره جست.
- ▶ از طرفی برای اینکه بخواهیم دریافت‌های خود از کلمه‌ها، آیه‌ها و سوره‌ها عمیق کنیم یا صحت آن را تضمین نماییم چاره‌ای جز رجوع به خود قرآن و تصدیقی که در پی دارد نیست.
- ▶ به این کار تدبری که به **تضمین یافته‌ها و تعمیق حقایق** به دست آمده می‌پردازد «تدبر قرآن به قرآن» می‌گوییم.
- ▶ برای درک حقایق قرآن باید عطش فرا گرفتن آن را در کل قرآن داشت زیرا در هر سوره‌ای حقایق به وجهی و در مرتبه‌ای بیان شده است و اگر بنا باشد انسان به همه قرب برسد باید به همه این حقایق قرب یابد.

کلیات قرآن به قرآن

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش‌های
تدبر قرآن به قرآن

فرآیند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

غایت کتاب

در این کتاب می‌آموزیم که چگونه همه قرآن را با هم در راستای غرضی مشترک ببینیم. در این صورت امکانات فهم و انس قرآن در ما به صورت ویژه ای افزایش یافته و می‌تواند خلأ احتمالی فهم ما را جبران کند.

به این ترتیب باید فرد وقتی وارد فضای قرآن می‌شود بتواند آیات قرآن را با توجه به آیات خود قرآن بفهمد. در واقع یک دید کلی روی منطق قرآن در تبیین موضوعاتی که ارائه می‌کند، پیدا کند. اگر ندانیم که قرآن راجع به موضوعات مختلف چگونه بحث می‌کند مجبوریم از ذخیره ذهنی خودمان استفاده کنیم در حالی که خود قرآن تمامی حقایق را تعریف کرده است و کافی است فرد احاطه کلی به قرآن پیدا کند.

کاری که در قرآن به قرآن می‌شود این است که فرد به یک سوره بسنده نکند و در واقع یک حقیقت یا حقایق را با غواصی در کل قرآن به دست آورد فرد بتواند به قابلیت رفت و برگشت از آیه ای به سوره ای، یا به کلمه ای یا به آیه دیگری و بالعکس و در حالت‌های چندگانه‌ی مختلف برسد. مثلاً بتواند موضوعی را از سوره ای بگیرد و در سوره های دیگر بررسی کند. یعنی فرد قدرت شناوری در کل قرآن را می‌تواند پیدا کند و قواعد مربوط به این شناوری را نیز به او یاد می‌دهد.

غرض کلی کتاب این است که فرد در این بحر عمیق قرآن بتواند حرکت و سیر داشته باشد و حقایق را شناسایی کند و غواصی کند و متناسب با نیازش در و گوهر از این بحر عمیق جمع کند و قدرت شنا کردن در این بحر عمیق را داشته باشد و البته چون بحرش خیلی عمیق است حتماً بایستی یک سری روش‌هایی را به فرد آموزش دهیم که این فرد بتواند وقتی میرود شنا کند بتواند برگردد چون وقتی یک جایی خیلی عمیق است ممکن است برود و دیگر برنگردد و همین‌طور میرود.

نگرش جامع در پژوهش که موضوع بسیار مهمی است با قرآن به قرآن بدست می‌آید.

کلیات قرآن به قرآن

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش‌های
تدبر قرآن به قرآن

فرآیند درس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

فرایند دروس کتاب

در تفسیر قرآن به قرآن دو اصل اساسی وجود دارد:

- ▶ آیات و کلمات قرآن همگی نظامی یکپارچه دارند و می‌توان از این نظام یکپارچه در تفسیر یکدیگر بهره جست.
 - ▶ برای بهره جستن از این نظام یکپارچه قرآن، فهم یکپارچگی نظام واحد سوره بسیار به ما کمک می‌کند و تبیین و تفسیر قرآن به قرآن را غنای ویژه می‌بخشد.
- از آنجایی که برای بهره‌مندی از دو مورد فوق، لازم است **انس ما با قرآن** به شدت افزایش یابد، بر همین اساس این کتاب بیش از هر چیز ابتدا بر انس با آیات و سوره‌های آن تأکید دارد. برای انس با قرآن ضمن آنکه باید زندگی خود را وابسته به فهم کتاب آسمانی بدانیم، لازم است تا مرتب و مکرر سوره‌ها و آیات آن را مطالعه، بررسی و قرائت کنیم. لذا از ویژگی‌های این کتاب، **مرور مکرر سوره‌ها و آیات** آن است.

کلیات قرآن به قرآن

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش‌های
تدبر قرآن به قرآن

فرایند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

فرایند دروس کتاب

کلیات قرآن به قرآن

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرایند دروس کتاب

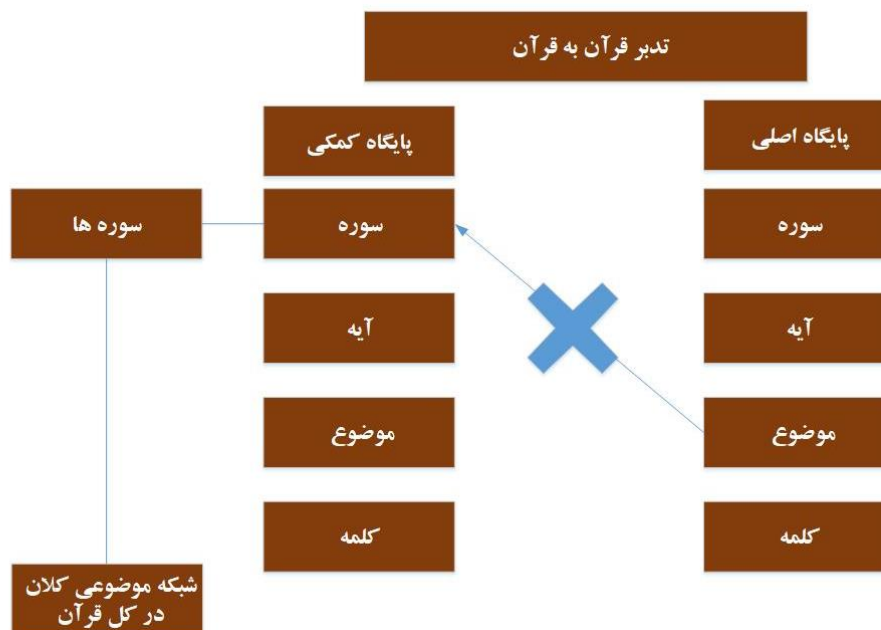
روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

برای تدبر قرآن به قرآن از نظر عقلی می توان حالات زیر را در نظر گرفت:

- ▶ حالت اول: برای مطالعه سوره ای از سایر سوره ها و آیات قرآن بهره گرفت. (فصل اول کتاب؛ تدبر سوره در بستر کل قرآن)
- ▶ حالت دوم: برای مطالعه آیاتی از سایر سوره ها و آیات قرآن بهره گرفت. (فصل دوم کتاب؛ آیات در بستر قرآن)
- ▶ حالت سوم: برای کشف و پژوهش پیرامون موضوعاتی، از سوره ها و آیات قرآن بهره گرفت. (فصل سوم کتاب؛ تدبر موضوعی قرآن)
- ▶ حالت چهارم: برای فهم معانی کلماتی، از آیات و سوره های قرآن بهره گرفت. (فصل چهارم کتاب؛ کلمه در بستر قرآن)

فرایند دروس کتاب

کلیات قرآن به قرآن

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرایند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

فصل اول تدبر سوره است و رویکرد سوره محور است ، مبدا کار یا انتهای آن سوره است ، یعنی یا شروع مطالعه با سوره است یا به یک سوره منتج میشود و محتوای کلی سوره مد نظر است.

در فصل دوم آن چیزی که خیلی مهم است آیه است تفصیل یافتن حقیقت یک آیه قرآن مهم می شود.
و فصل سوم بحث یک موضوع است .

و فصل چهارم بحث کلمه است.

دفتر تمرین انتهای کتاب:

انتهای کتاب یک دفتر تمرین خیلی خوبی داده شده که توصیه میشود این دفتر تمرین از همان ابتدا که افراد کتاب را تحویل میگیرند بگویید دفتر تمرین را ببینند ، شاید شما نخواهید بگویید که تمریناتش را حل کنند اما حداقل ذهنشان آشنا بشود که همچنین چیزی باید داشته باشند و چه بسا خود این دفتر تمرین آنها را به خواندن کتاب با قوت و قدرت بیشتری راهنمایی کند.

فرایند دروس کتاب

کلیات قرآن به قرآن

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرایند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

بر این اساس درس‌هایی که برای این کتاب در نظر گرفته شده بر مبنای مطالعه موارد ذیل است:

► مطالعه محتوای کلی یک سوره در کل قرآن:

در این حالت برای انس بیشتر با یک سوره، از سایر سوره‌های قرآن بهره می‌گیریم. در واقع سوره‌های دیگر ما را در جهت انس با سوره‌ای خاص کمک می‌کنند.

► بررسی موضوعات کلیدی یک سوره یا غرض آن در کل قرآن:

در این حالت با استخراج غرض کلی سوره و یا موضوعات کلیدی آن، سعی می‌شود تا آن حقیقت بسط یافته و بیشتر به جان بنشیند، زی‌را همان حقیقت در سوره‌های دیگر با بیان و مصادیق دیگری بیان شده است که می‌توان از این امکان در فهم بیشتر بهره گرفت.

► بررسی آیات کلیدی و یا کلمات کلیدی یک سوره در کل قرآن:

آیات و کلمات کلیدی در یک سوره نوعاً در سوره‌های دیگر نیز موضوع بحث هستند. از این رو می‌توان با ارجاع به سوره‌های دیگر بست‌رهای وقوع دیگر آیات و کلمات را مطالعه کرد و بدین ترتیب به حقایق دیگری دست یافت.

فرایند دروس کتاب

کلیات قرآن به قرآن

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرایند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

► بررسی موضوعات یک سوره در کل قرآن:

ممکن است برخی از موضوعات به عنوان موضوعات کلیدی و مهم یک سوره برای ما به نظر نرسد با این حال می توان برای مطالعه بی شتر، این موضوعات را در سوره های دیگر بررسی کرد. گاهی موضوعی که در یک سوره به عنوان موضوع فرعی است در سوره دیگر به عنوان موضوع کلیدی خواهد بود.

► بررسی موضوعات مورد نظر و مبتلابه در کل قرآن:

در این حالت ممکن است موضوع به عنوان موضوع کلیدی سوره نباشد ولی می توان با در نظر گرفتن آن در کل قرآن، آن موضوع را مورد مطالعه و بررسی قرار داد. در این حالت دانستن وجوه مختلف موضوع مذکور و آشنایی با معانی کلمات بسیار مساعدت می کند.

► برای داشتن رفت و برگشت های مداوم بر روی سوره های قرآن، به افراد توصیه می شود تا به روش های مختلف **ختم قرآن** داشته باشند. در انتها نیز یک **دفترچه ختم مفهومی** گذاشته شده است که انواع دسته بندی موضوعات سوره ها در ختم های مختلف را پیشنهاد می دهد. بحث انس با سوره ها علاوه بر اینکه تدبر قرآن به قرآن را تقویت می کند، احاطه کلی فرد به قرآن را نیز منجر می شود و به واسطه این توان، وقتی به فرد موضوعی ارجاع داده می شود می تواند سوره های مرتبط را یافته و در آنها به بررسی بپردازد.

غرض هر درس

کلیات قرآن به قرآن

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرآیند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

تمام درسهای این کتاب مثل کتابهای دیگر بلکه بیشتر به شرطی به جان مخاطب مینشیند که نیاز به محتوای درس در مربی و مربی برانگیخته شود، اگر این نیاز برانگیخته نشود افراد حس شان حس تکلف است و میگویند مثلاً کل قرآن را با سوره قدر بخوانیم که چه بشود، تو باید برای اینقدر سوال پیش بیاید و اینقدر نیاز به سوره های قرآن داشته باشی که لیلہ القدر خیر من الف شهر را بخواهی بدانی که چه هست که شبش معادل هزار شب است و اینقدر فوران و احساسات و هیجان فهمیدن باشد که وقتی به تو میگویند یک کتاب داریم که راجع به لیلہ القدر مطالب نوشته شما با اشتیاق بررسی کدام کتاب و ما بگوییم خود قرآن. تو بهتر از قرآن چه کتابی میخواهی؟

نیاز به محتوای درس در مربی و مربی برانگیخته شود

عنوان درس	مقصد درس	انتظار
انتخاب سوره و مشاهده محتوای آن سوره در کل قرآن	تقویت توان مشاهده محتوای یک سوره در کل قرآن	تقویت توان تدریس قرآن
موضوعات پیوسته یک سوره مبتنی بر قرائت کل قرآن	قدرت سوره ها در ایجاد رویکرد برای مطالعه قرآن	تقویت توان فهم و تفکر و پژوهش در قرآن
خواندن سوره های با سوره دیگر به صورت عمیق = پیدا زوج سوره	تقویت توان تدبر سوره های	رہبایی زوج سوره های دلالت ظاهر دارند و بر اساس موضوع اند
خواندن سوره های به وجه خانواده می	قدرت دسته بندی سوره ها	فعال شدن نگاه تخصصی به قرآن
انتخاب آیه ای در قرآن متناسب با غرض یک سوره	توان رویت بیان های مختلف از یک حقیقت	فعال شدن نگاه تبلیغی فرد
آیه ای از سوره ای به دلیل اهمیتش انتخاب می شود و شرح آن با سوره های	توان بسط و گسترش و تعمیق یک حقیقت قرآنی	فعال شدن رویکرد پیگیری برای کشف حقایق و رسیدن به سوره مشخص
فهم آیات محکم و متشابه فهم حقایق در بسترها	چگونگی کار کردن با آیات محکم و متشابه بسترهای مختلفی که به واسطه حقایق زیر و رو می شوند	احتیاط در برداشت و مراقبت بیشتر
فهم حقیقت در اثر روایت شدن با واقعه های عینی	در حوزه قصص به کل قرآن رجوع شود که هم رویکرد فرد نسبت به قصه های قرآن اصلاح شود و هم قصه را در راستای حقایق ببیند	اصلاح رویکرد نسبت به انبیاء و اولیای الهی و به کارگیری صحیح از این شخصیت
تفصیل اوامر و نواهی در کل قرآن	شناخت عام و خاص های قرآن در باره اوامر و نواهی و نیز منظومه اوامر و نواهی	فعال شدن روحیه فهم منظومه ای
آموزش تدبر موضوعی	شناخت انواع پژوهش در حوزه موضوعات	انگیزه پژوهیدن در قرآن
پیدا کردن عرف کلمه های قرآن	فهم ادبیات تفسیری قرآن در استفاده از کلمه ها	آماده برای کشف این عرف

درس مخاطب از رجوع به قرآن ریخته شود، نیاز و توان مخاطب نسبت به رجوع مکرر به قرآن افزایش پیدا کند.

غرض هر درس

➤ درس اول

- **عنوان درس:** بررسی محتوای کلی یک سوره در کل قرآن. این کار ممکن است چند جلسه هم طول بکشد..(تعداد جلسات بستگی به مربی و مخاطب دارد)

- **مقصد:** در مخاطب توان مشاهده محتوای یک سوره در کل قرآن تقویت شود. ضمن این کار فرد باید یاد بگیرد که اگر در یک جایی می‌رود و می‌خواهد کلاسی بگذارد مثل بیت یا مسجد، کاری ندارد، با این کار می‌توانید یک بیت را ده سال اداره کند.

اگر قرار بود فقط یک روش در مدرسه قرآن انتخاب کنند و اگر ممنوع بود روش دیگری انتخاب شود، این روش را انتخاب می‌کردیم. به خاطر یک سوره میشود کل قرآن را مرور کرد ، اینطوری در ذهن ما سوره ها خیلی باهم دوست میشوند.

- **انتظار:** این است که به غیر از اینکه در فرد توان تدریس قرآن را تقویت میکند ، به فرد یاد میدهد هر سوره ای را می‌خوانید، می‌توانید در سوره های دیگر آیات مربوط به آن را در بیاورید و کار بسیار زیبایی است.

➤ درس دوم

- **عنوان درس:** دسته بندی سوره های دیگر براساس یک سوره. موضوعات پیوسته یک سوره، مبنای قرائت کل قرآن بشود.

- **مقصد:** فرد یاد بگیرد که با همه سوره هامیتوانند در همه سوره ها رویکرد خوانشی انجام بدهند ، جهت سوره ها در ایجاد رویکرد برای مطالعه قرآن.

- **انتظار:** انتظار می‌رود که در فرد تقویت توان فهم و تفکر و پژوهش در قرآن داشته باشد. مثلاً فرد می‌گوید می‌خواهم سوره قدر بخوانم، چیزی هم بلد نیستم و همه تفسیر ها را هم دیده ام. این فرد باید بتواند چند تا سوره را وسط بگذارد و ببیند خدا در مورد آن سوره در قرآن چه گفته است.

کلیات قرآن به قرآن

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرآیند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

غرض هر درس

➤ درس سوم و چهارم

– **عنوان:** انتخاب زوج سوره بر اساس ظاهر آیات و موضوع . درس سوم و چهارم شبیه هم هستند. پیدا کردن زوج سوره همان خواندن سوره ای با سوره ای دیگر به صورت عمیق است که به این زوج سوره می گویند. درس سوم این انتخاب را از دلالت ظاهر آیات میگیرد و در درس چهارم از محتوا کمک میگیرد. در درس سوم اول معرفی میکند که زوج سوره یعنی چه. برخی سوره ها اینقدر زوج سوره بودنشان واضح است که شما بلافاصله متوجه آن میشوی . در درس چهارم میگوید که برخی سوره ها را شما زوج سوره بودنشان را بلافاصله متوجه نمیشوی و حتما باید کاری انجام بدهی که متوجه زوج سوره بودن آن بشوی.

– **مقصد:** مقصد کلی زوج سوره ها این است که شما برای فهم سوره ها، ظهیر و پشتیبان پیدا میکنید و در واقع توان تدبر سوره ای تقویت میشود

– **انتظار:** انتظار میرود فرد بعد از اینکه همچنین درسی را میگیرد ذهنش فعال شود و نسبت به زوج سوره هایی که دلالت ظاهر دارند و نیز نسبت به آنهایی که بر اساس یک موضوعی انتخاب میشوند، قدرت پیدا کردن و ردیابی پیدا میکند . این قدرت مهم است و یکی از رموز شنا کردن در این بحر عمیق قرآن است.

➤ درس پنجم

– **عنوان:** خانواده سوره . خواندن سوره ها به وجه خانوادگی مهم است که تدبر مکی و مدنی قسمتی از این موضوع اند .

– **مقصد:** در واقع فرد می آموزد که چگونه میتواند یک دسته سوره داشته باشد. در واقع فرد میتواند سوره ها را دسته بندی کند. مثلاً یکی از این راه ها ،فواتح سوره ها میباشد. این کار، بسیار کار بزرگی است بالاخص برای کارهای فرهنگی، کارهای تخصصی در هنر ، خانواده و ... در هر رشته ای کار میکنید دسته سوره شما کدام است، درکارهای مدیریت فرهنگی یا ... قدرت انتخاب دسته سوره برای موضوع مشخصی را میدهد و اگر کسی نتوانست دسته سوره برای یک موضوع مشخصی پیدا کند معلوم است که این درس را خوب نخوانده است.

– **انتظار:** انتظار میرود فرد بتواند نگاه تخصصی اش به قرآن فعال شود .

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرآیند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

غرض هر درس

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرآیند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

➤ درس ششم

– **عنوان درس:** پیدا کردن یک آیه متناسب با غرض سوره است. انتخاب آیه ای در قرآن متناسب با غرض یک سوره و اینکه چه طور این امر محقق خواهد شد.

– **مقصد:** این میتواند به فرد بیاموزد که مثنی بودن قرآن چگونه است و بفهمد که قرآن و جای جای آن در سوره های دیگر تایید دارد و بیانهای متفاوتی دارد و در واقع فرد بیان های مختلف از یک حقیقت را ببیند.

– **انتظار:** فعال شدن نگاه تبلیغی فرد تقویت میشود. گاهی لازم است نگاهمان آیه ای باشد منتهی میدانم این آیه لب سوره فلان است . این کار بر توان تبلیغ می افزاید زیرا گاهی امکان کار کردن سوره نیست.

➤ درس هفتم

– **عنوان درس:** تفصیل حقایق با حقایق است . یک آیه دارید که مهم شده و میخواهید ببینید این آیه در سوره دیگر قرآن به چه صورت است و در واقع شما آیه را دارید و آیه جذاب و مهم است، نیاز به سوره ای دارید و با سوره ای آن آیه بسط داده میشود .

– **مقصد:** بتوانید بسط یک حقیقت قرآنی را داشته باشید .

– **انتظار:** در اینجا فعال شدن رویکرد پیگیری برای کشف حقایق را انتظار داریم تا به یک سوره مشخص برسیم . تا اگر فردی برایش مطلبی مهم بود و انجام آن ضروری بودیک سوره ما به ازای آن داشته باشیم که بتواند آن را بسط دهد تا مثلاً یوق شح نفسه اتفاق بیفتد.

غرض هر درس

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

➤ درس هشتم

– **عنوان درس:** فهم آیات محکم و متشابه که فهم حقایق در بسترها میباشد.

– **مقصد:** فرد بتواند بسترهای مختلفی که بواسطه حقایق زیر و رو میشوند را تشخیص دهد . و فرد باید بتواند آن را ببیند . باید ببینیم چگونه حقایق کارآمدی خود را به اثبات میرسانند. در واقع از جانبی خود فهم آیه محکم متشابه و از طرفی چگونگی رویت یا کارکردن آیات محکم و متشابه. (مثلا وقتی میگویند در قیامت ملائکه به صف می ایستند ، این آیه متشابه است زیرا صف ایستادن در ذهن ما با صف ایستادن ملائکه خیلی فرق دارد.)

– **انتظار:** احتیاط در برداشت و مراقبت بیشتر به فرد دهد.

➤ درس نهم

– **عنوان درس:** حقیقت با نمونه های قابل مشاهده و یک داستانی باز میشود . حقیقت و فهم آن بوسیله مواجه شدن و روبرو شدن با واقعه های عینی

– **مقصد:** هدف این است که شما وقتی به مطالبی در حوزه قصص رسیدید بتوانید به کل قرآن رجوع کنید. فرد بتواند قصه را در راستای یک حقیقتی ببیند .

– **انتظار:** اصلاح رویکرد به انبیا و اولیا داشته باشیم. بکارگیری صحیح از این شخصیتها لازم است .

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرآیند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

غرض هر درس

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرآیند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

➤ درس دهم

- **عنوان درس:** تفسیر اوامر و نواهی در کل قرآن
- **مقصد:** عام و خاص های قرآن و اوامر و نواهی اش و منظومه اوامر و نواهی اش را بشناسد.
- **انتظار:** در این درس در فرد روحیه فهم منظومه ای فعال شود.

درس یازدهم

- **عنوان درس:** آموزش تدبر موضوعی
- **مقصد:** شناخت انواع پژوهش در حوزه های مختلف
- **انتظار:** انگیزه پژوهیدن در قرآن را می یابد

➤ درس دوازدهم

- **عنوان درس:** بدست آوردن عرف معانی قرآن
- **مقصد:** پیدا کردن عرف کلمه های قرآن که فرد ادبیات تاسیس قرآن در استفاده از کلمات را میفهمد.
- **انتظار:** آماده بشود که این عرف را کشف کند.

روش مطالعه سوره

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرآیند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

انتخاب موضوع سوره و مطالعه آن در سوره‌های دیگر

- ▶ در تدبر قرآن به قرآن گاه بنا داریم موضوع یا مضامین آیه یا مضامین سوره‌ای را در کل قرآن مطالعه کنیم.
- ▶ شیوه کلی مطالعه انس گرفتن با همه قرآن و بررسی آیه به آیه و صفحه به صفحه قرآن برای جستجوی حقایق است.
- ▶ حال وقتی سوره‌ای در نظر گرفته می‌شود مضامین آن باید ابتدا در نظر گرفته شود و نیز اگر آیه‌ای باشد باید حقیقتی که آن آیه در صدد بیانش است در نظر گرفته شود و وقتی موضوعی مورد توجه است عناوین مرتبط با آن در نظر گرفته شود و در کل قرآن مطالعه شود.
- ▶ طبیعی است در این مطالعه ابتدا باید نسبت به سوره انتخابی تسلط نسبی وجود داشته باشد؛ زیرا اولین تبیین کننده هر سوره خود آن سوره است.
- ▶ سپس می‌توان بخشی از حقایق سوره را انتخاب کرد و نظر قرآن درباره آن حقایق را گسترش داد.
- ▶ بهتر است آنچه از سوره انتخاب می‌شود از عناصر اصلی سوره باشد.

ارزیابی

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرآیند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

- ▶ افراد باید بتوانند نسبت و پیوستگی سوره های مختلف با یکدیگر را مشخص کنند.
 - ▶ فرد عرف یک واژه یا موضوع در قرآن را بتواند بفهمد و دستاوردها در او تثبیت شوند.
 - ▶ فرد بتواند پژوهش کند. هر موضوعی که برایش در قرآن مهم بود را بتواند مورد بررسی قرار دهد
 - ▶ فرد هر بار قرآن می خواند برایش تر و تازه بوده و برداشت های جدید داشته باشد.
 - ▶ فرد توان «تصریف» را پیدا می کند که قدرت حضور در مراتب مختلف است. (فرد همراه با صداقت، پیچیدگی های دارد. صادق است اما ساده نیست. نیازهای زیاد می شود)
 - ▶ در مجموع طهارت کتاب این است که فرد مثانی بودن آیات را تصدیق کند.
- در واقع تدبر قرآن به قرآن طلیعه ورود فرد به ساحت نظام سازی جامعه است. نظام سازی یعنی بتواند برای تحقق یک موضوع دینی در خارج برنامه عملیاتی داشته و قدرت اجرای آن را هم داشته باشد. هر موضوعی در هر بستری، دارای مراتبی است. مثلاً اگر کسی بخواهد نظام سازی تقوا بکند باید بفهمد که تقوا در هر فضایی خصوصیتی دارد و بتواند تمایزها را ببیند.

ارزیابی

- ▶ همه این کار نیاز به فعال شدن نیاز دارد و کتاب **قرآن به قرآن** اگر نیاز فرد را نتواند برانگیخته کند نمیتواند پیش برود و خیلی وقتها کلاس خسته کننده میشود اما اگر نیاز را بتواند فعال کند خیلی جلسات شیرین و گوارا و احلی من العسل میشود که هیچ کلاس معادل آن نیست و همیشه خاطر خوشی در ذهن مخاطب از کلاس باقی میماند.
- ▶ یکی از چیزهای مهم این کتاب آن است که **در ارزیابی کلی ترس رجوع مکرر به قرآن ریخته شده و نیاز مخاطب نسبت به رجوع مکرر به قرآن زیاد شده** و توان مخاطب نسبت به رجوع مکرر به قرآن افزایش یابد و ترس از این رجوع و دور زدن قرآن نداشته باشد. این که فرد خواندن کل قرآن اینقدر برایش سخت است باید شکسته شود، اگر مربی به این کار رسید به اهداف همه این کتاب دست یافته ولو یک درس بدهد. ممکن است فقط درس اول را بدهد و همه را اینطور بار بیاورد. اما اگر همه کتاب را بگوید و هنوز ترس مخاطب نریخته باشد و وقتی میگوییم برو یک دور قرآن را بخوان و این کار برایش میسر نشده باشد، جسارتا این کتاب درس داده نشده و این کتاب در اغلب کلاسها درس داده نشده است.
- ▶ پس طرف در ارزیابی هر درس باید بگوید که **توان تفکر و پژوهش در قرآنش** زیاد شده . خب اینها در برخی اش آدم ها اضافه شده اند و از این یازده انتظار که گفتیم فرد اگر به سه تا هم برسد بصورت واضح متمایز باشد.

ارزیابی

مرحله پس و پیش خواندن کتاب
نسبت به انتظارات حداقل ۳ درس به
صورت واضح متمایز باشد.

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرآیند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

ختم رویکردی

منطق قرآن در دلالت آیات
به یکدیگر

غایت کتاب روش های
تدبر قرآن به قرآن

فرآیند دروس کتاب

روش کلی مطالعه سوره

ارزیابی

ختم رویکردی

► ختم قرآن به روش قرآن به قرآن؛ **استخراج غرر گزاره‌ها** است. گزاره‌ای که بدست می‌آید باید در کل قرآن مورد اعتنا و کلی باشد. برای مثال در مطالعه سوره‌ها فلاح و هر آنچه عامل فلاح است و هر آنچه هدایت را در قرآن تضمین می‌کند غرر است. هر چیزی که به انسان آخرت را عطا کند غرر است.

این کار بسیار باشکوه است. **کشف مهم‌ترین گزاره‌های خداوند در قرآن**. حتی می‌توان غرر آیات را از میزان استخراج کرد. معمولاً غررها اتصال دهنده سوره‌ها به یکدیگر و از موضوعات اساسی هستند.

► اگر کسی بخواهد فقط کتاب را مطالعه کند در کمتر از ده ساعت می‌تواند آن را تمام کند، اما اگر بخواهد تمرین‌های ختم قرآن انتهایی کتاب که به جهت انس قرار داده شده است را نیز انجام دهد، حدود ۱۵۰-۲۰۰ ساعت باید وقت بگذارد. البته در ازای این زمان، قدرت تندخوانی قرآن، تأمل در آیات، افزایش سرعت انتقال و فهم عرف قرآن را بدست می‌آورد.

► قرآن آموز هر کدام از تمرین‌های دفتر تمرین انتهایی کتاب را باید با یک ختم قرآن انجام دهد. همه روش‌ها را با هم در یک ختم اجرا نکند.

دسته بندی‌ها و رنگی کردن‌های آیات باید سریع انجام شود. اگر گیج کننده بود، می‌توانند تعداد دسته بندی‌ها را کم کنند یا هر کدام را جداگانه در هر بار ختم متمایز نمایند. در نهایت سرعت در این ختم‌های انسی از دقت مهمتر است.